

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент *Зубцова Юлія Євгенівна*

Кафедра: дошкільної та початкової освіти, 8 корпус, ауд. 103

E-mail: *zubtsova22@gmail.com*

Телефон: 0508618899, 0969207697

Інші засоби зв'язку: Moodle, Viber, Zoom

Консультації: за розкладом консультацій

Освітньо-наукова програма, спеціальність, рівень вищої освіти:		Освітні, педагогічні науки					
		011 Освітні, педагогічні науки третій (доктор філософії)					
Статус дисципліни:		вибіркова					
Кредити ECTS	3	Кількість годин	90	Рік навчання	2	Тижні	15
Вид контролю:		Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13824				

ОПИС КУРСУ

Метою курсу «Методика викладання педагогічних дисциплін» є оволодіння знаннями про суть і структуру педагогічного процесу у ЗВО, особливості, принципи, методи та форми його організації; формування у здобувачів компетентностей, які здатні забезпечити оптимальне та науково-обґрунтоване викладання навчальних дисциплін педагогічного профілю.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання педагогічних дисциплін» є:

- оволодіти понятійним апаратом дисципліни;
- усвідомити внутрішні механізми освітнього процесу у закладі вищої освіти;
- формувати вміння планувати та реалізовувати на практиці різні форми, методи, засоби навчання, враховуючи специфіку спеціальності;
- засвоїти методологічні і теоретичні основи викладання на сучасному етапі розвитку вищої освіти;
- оволодіти організаційними формами, технологіями і методами навчання у вищій школі;
- поглибити знання з культури педагогічного спілкування викладачів вищої школи.

Програмні результати навчання	
ПРН 3	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації
ПРН 8	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення; дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики; забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя
ПРН 10	Організовувати й здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти, використовуючи сучасні освітні технології та інноваційні методи навчання; нормативне, наукове та навчально-методичне забезпечення; відповідально та об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти

Преріквізити (передумови для вивчення дисципліни): успішне засвоєння обов'язкових дисциплін ОК3 Сучасні технології навчання й викладання у вищій школі, ОК6 Педагогічна (асистентська) практика; ОК9 «Актуальні проблеми дослідження теорії та практики професійної освіти».

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ ТА КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
Змістовий модуль 1. Методологічні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти		
Тиждень 1 Лекція 1	Методика викладання педагогічних дисциплін як наука та навчальна дисципліна	<i>Самостійна робота 1.</i> Методика як предметна дидактика
Тиждень 2 Практ. 1	Методика викладання педагогічних дисциплін як наука та навчальна дисципліна	1. Скласти картотеку статей українських науковців, що займають проблемою методики викладання у вищій школі (5 статей або тез) 2. Підготувати інформаційне повідомлення на одну із запропонованих тем (див.Moodle) (max 5 балів)
Тиждень 3 Лекція 2	Зміст фахової підготовки педагога у закладі вищої освіти	<i>Самостійна робота 2.</i> Система стандартів вищої освіти України. Текстове відображення змісту навчальних дисциплін
Тиждень 4 Практ. 2	Зміст фахової підготовки педагога у закладі вищої освіти	1. Презентувати модель власного сучасного підручника, який здатен оптимально донести до студента зміст навчання 2. Обґрунтувати необхідність застосування кредитно-модульної системи навчання у вищій освіті в Україні (max 5 балів) <i>Тестування (max 5 балів)</i>
Змістовий модуль 2. Дидактичні основи викладання фахових навчальних дисциплін у процесі підготовки здобувачів у закладі вищої освіти		
Тиждень 5 Лекція 3	Загальнодидактичні засади процесу навчання у закладі вищої освіти	<i>Самостійна робота 3.</i> Домінуючі типи навчання у ЗВО
Тиждень 6 Практ. 3	Загальнодидактичні засади процесу навчання у закладі вищої освіти	1. Створити інтелект-карту "Історичні форми організації навчання" 2. Підготувати есе на тему «Чому _____ (вказати яким саме) типам навчання я надав би перевагу у власній викладацькій діяльності» (max 5 балів)
Тиждень 7 Лекція 4	Організаційні особливості процесу навчання в умовах ЗВО. Викладачі та студенти як суб'єкти освітнього процесу ЗВО	<i>Самостійна робота 4.</i> Студент як об'єкт і суб'єкт освітнього процесу. Взаємовідносини викладачів і студентів *
Тиждень 8 Практ. 4	Організаційні особливості процесу навчання в умовах ЗВО. Викладачі та студенти як суб'єкти освітнього процесу ЗВО	1. Запропонувати власну типізацію студентів. Обґрунтувати її критерії. 2. Дібрати 2-3 приклади ситуацій, які можуть виникати під час освітнього процесу у ЗВО між викладачем і студентами. Запропонувати шляхи вирішення цих ситуацій 3. Визначити основні шляхи створення атмосфери психологічної підтримки студентів (max 5 балів) <i>Тестування (max 5 балів)</i>
Змістовий модуль 3. Форми організації навчання та навчально-пізнавальної діяльності у ЗВО		
Тиждень 9 Лекція 5	Основні форми організації пізнавальної діяльності студентів у ЗВО	<i>Самостійна робота 5.</i> Умови використання ФОПД під час викладання педагогічних дисциплін *
Тиждень 10 Практ. 5	Основні форми організації пізнавальної діяльності студентів у ЗВО	1. Розробити детальний алгоритм підготовки та проведення викладачем фронтальної, колективної, групової, парної форми організації навчальної діяльності студентів (max 5 балів) 2. Навести приклад 3 видів групової роботи, які можна застосовувати зі студентами на заняттях 3. Дібрати способи об'єднання студентів для групової роботи (max 5 балів)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 11 Лекція 6	Лекція як основна форма викладу навчального матеріалу у ЗВО. Особливості семінарських, практичних, лабораторних занять педагогічного спрямування	<i>Самостійна робота 6.</i> Методичні основи проведення практичних занять. Специфіка проведення лабораторних занять із фахових дисциплін *
Тиждень 12 Практ. 6	Лекція як основна форма викладу навчального матеріалу у ЗВО. Особливості семінарських, практичних, лабораторних занять педагогічного спрямування	1. Розробити пам'ятку "Основні вимоги до читання лекції" 2. Запропонувати шляхи активізації студентів під час лекції 3. Розробити конспект фрагменту семінарського або практичного заняття із застосуванням технології розвитку критичного мислення за обраною педагогічною дисципліною (max 5 балів) <i>Тестування (max 5 балів)</i>
Змістовий модуль 4. Методи, прийоми, засоби навчання, контролю, практичної підготовки та науково-дослідної роботи студентів		
Тиждень 13 Лекція 7	Основні методи, прийоми та засоби навчання під час вивчення педагогічних дисциплін	<i>Самостійна робота 7.</i> Використання електронних засобів навчання в процесі викладання педагогічних дисциплін
Тиждень 14 Лекція 8	Контроль й оцінювання знань студентів. Організація самостійної, науково-дослідної роботи студентів. Методика організації педагогічних практик у процесі фахової підготовки	<i>Самостійна робота 8.</i> Тестування у ході вивчення педагогічних дисциплін. Види самостійної навчальної роботи студентів *
Тиждень 15 Практ. 7	Основні методи, прийоми та засоби навчання під час вивчення педагогічних дисциплін	1. Дібрати 3 інтерактивних методи та 2 стратегії розвитку критичного мислення, які можна використовувати зі студентами. 2. Аргументувати власне судження щодо конфіденційності (чи гласності) оцінки (max 5 балів)
Залік		Теоретична частина: тестування у системі Moodle Практична частина: Завдання на вибір 1 варіант Складання плану-конспекту лекційного та практичного заняття з будь-якої фахової дисципліни. 2 варіант Написання та публікація тез за тематикою навчальної дисципліни. (max 20 балів)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№	Контрольні заходи	Критерії оцінювання
1	1. Скласти картотеку статей українських науковців, що займають проблемою методики викладання у вищій школі (5 статей або тез) 2. Підготувати інформаційне повідомлення на одну із запропонованих тем (див.Moodle) (max 5 балів)	5 балів – всі завдання виконані в повному обсязі; тематика статей в повній мірі відповідає тематиці дисципліни; інформаційне повідомлення ґрунтовне та відповідає чинній нормативній базі. 4 бали – всі завдання виконані в повному обсязі; тематика статей в цілому відповідає тематиці дисципліни; інформаційне повідомлення відповідає чинній нормативній базі. 3 бали – всі завдання виконані в повному обсязі; тематика статей частково відповідає тематиці дисципліни; інформаційне повідомлення частково відображає обрану тематику, але відповідає чинній нормативній базі. 2 бали – завдання виконані не в повному обсязі або без зауважень виконано одне із завдань. 1 бал – завдання містять суттєві недоліки або виконані частково. 0 балів – завдання не виконано або виконано принципово неправильно

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

1	<p>1. Презентувати модель власного сучасного підручника, який здатен оптимально донести до студента зміст навчання</p> <p>2. Обґрунтувати необхідність застосування кредитно-модульної системи навчання у вищій освіті в Україні (max 5 балів) <i>Тестування (max 5 балів)</i></p>	<p>5 балів – всі завдання виконані в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання; у відповіді на відкрите запитання наведено ґрунтовну аргументацію.</p> <p>4 бали – всі завдання виконані в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання; у відповіді на відкрите запитання аргументацію наведено частково.</p> <p>3 бали – всі завдання виконані в повному обсязі, але без виявлення творчого підходу; недостатньо аргументована власна думка під час відповіді на відкрите запитання.</p> <p>2 бали – завдання виконані не в повному обсязі або без зауважень виконано одне із завдань.</p> <p>1 бал – завдання містять суттєві недоліки або виконані частково.</p> <p>0 балів – завдання не виконано або виконано принципово неправильно</p>
3	<p>1. Створити інтелект-карту "Історичні форми організації навчання"</p> <p>2. Підготувати есе на тему «Чому _____ (вказати яким саме) типам навчання я надав би перевагу у власній викладацькій діяльності» (max 5 балів)</p>	<p>5 балів – всі завдання виконані в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання; виявлено оригінальність для візуалізації / презентації виконаних завдань; в есе наведено ґрунтовну аргументацію.</p> <p>4 бали – всі завдання виконані в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання, але без оригінальності візуалізації / презентації; в есе частково наведено аргументацію.</p> <p>3 бали – всі завдання виконані в повному обсязі, але без виявлення творчого підходу, стереотипно.</p> <p>2 бали – завдання виконані не в повному обсязі або без зауважень виконано одне із завдань.</p> <p>1 бал – завдання містять суттєві недоліки або виконані частково.</p> <p>0 балів – завдання не виконано або виконано принципово неправильно</p>
4	<p>1. Запропонувати власну типізацію студентів. Обґрунтувати її критерії.</p> <p>2. Дібрати 2-3 приклади ситуацій, які можуть виникати під час освітнього процесу у ЗВО між викладачем і студентами. Запропонувати шляхи вирішення цих ситуацій</p> <p>3. Визначити основні шляхи створення атмосфери психологічної підтримки студентів (max 5 балів) <i>Тестування (max 5 балів)</i></p>	<p>5 балів – завдання виконано в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання; виявлено оригінальність для візуалізації / презентації виконаного завдання.</p> <p>4 бали – завдання виконано в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання, але без оригінальності візуалізації / презентації.</p> <p>3 бали – завдання виконано стереотипно.</p> <p>2 бали – завдання виконано не в повному обсязі.</p> <p>1 бал – завдання містять суттєві недоліки або виконані частково.</p> <p>0 балів – завдання не виконано або виконано принципово неправильно</p>
5	<p>1. Розробити детальний алгоритм підготовки та проведення викладачем фронтальної, колективної, групової, парної форми організації навчальної діяльності студентів (max 5 балів)</p> <p>2. Навести приклад 3 видів групової роботи, які можна застосовувати зі студентами на заняттях</p> <p>3. Дібрати способи об'єднання студентів для групової роботи (max 5 балів)</p>	<p>5 балів – завдання виконано в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання; виявлено оригінальність для візуалізації / презентації виконаного завдання; алгоритми розроблено для всіх форм організації пізнавальної діяльності.</p> <p>4 бали – всі завдання виконані в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання, але без оригінальності візуалізації / презентації; алгоритми розроблено для всіх форм організації пізнавальної діяльності.</p> <p>3 бали – всі завдання виконані в повному обсязі, але без виявлення творчого підходу, стереотипно; або алгоритм розроблено не до всіх форм організації пізнавальної діяльності.</p> <p>2 бали – завдання виконані не в повному обсязі або без зауважень виконано одне із завдань.</p> <p>1 бал – завдання містять суттєві недоліки або виконані частково.</p> <p>0 балів – завдання не виконано або виконано принципово неправильно</p>
6	<p>1. Розробити пам'ятку "Основні вимоги до читання лекції"</p>	<p>5 балів – завдання виконано в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання; виявлено оригінальність для візуалізації / презентації виконаного завдання.</p> <p>4 бали – всі завдання виконані в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання, але без оригінальності візуалізації / презентації.</p>

	<p>2. Запропонувати шляхи активізації студентів під час лекції</p> <p>3. Розробити конспект фрагменту семінарського або практичного заняття із застосуванням технології розвитку критичного мислення за обраною педагогічною дисципліною (max 5 балів) <i>Тестування (max 5 балів)</i></p>	<p>3 бали – всі завдання виконані в повному обсязі, але без виявлення творчого підходу, стереотипно.</p> <p>2 бали – завдання виконані не в повному обсязі або без зауважень виконано одне із завдань.</p> <p>1 бал – завдання містять суттєві недоліки або виконані частково.</p> <p>0 балів – завдання не виконано або виконано принципово неправильно</p>
7	<p>1. Дібрати 3 інтерактивних методи та 2 стратегії розвитку критичного мислення, які можна використовувати зі студентами.</p> <p>2. Аргументувати власне судження щодо конфіденційності (чи гласності) оцінки (max 5 балів)</p>	<p>5 балів – завдання виконано в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання; виявлено оригінальність для візуалізації / презентації виконаного завдання; наведено конкретні приклади активних методів навчання; подано ґрунтовну аргументацію щодо оцінювання.</p> <p>4 бали – всі завдання виконані в повному обсязі; виявлено творчий підхід до їх виконання, але без оригінальності візуалізації / презентації; наведено приклади активних методів навчання; подано аргументацію щодо оцінювання.</p> <p>3 бали – всі завдання виконані в повному обсязі, але без виявлення творчого підходу, стереотипно.</p> <p>2 бали – завдання виконані не в повному обсязі або без зауважень виконано одне із завдань.</p> <p>1 бал – завдання містять суттєві недоліки або виконані частково.</p> <p>0 балів – завдання не виконано або виконано принципово неправильно</p>
8	<p>Теоретична частина: тестування у системі Moodle</p> <p>Практична частина: Завдання на вибір</p> <p>1 варіант Складання плану-конспекту лекційного та практичного заняття з будь-якої фахової дисципліни.</p> <p>2 варіант Написання та публікація тез за тематикою навчальної дисципліни. (max 20 балів)</p>	<p>Максимальна кількість балів за тестування – 20 Максимальна кількість балів за практичну частину – 20</p> <p>1 варіант Вимоги: правильне визначення мети занять; добір змісту занять; врахування вимог діяльнісного підходу; різноманітність методів, прийомів, засобів навчання, ФОПД; логічність, послідовність викладення матеріалу.</p> <p>2 варіант Вимоги: відповідність тез тематиці дисципліни та вимогам до публікації</p>

* *Результати самостійної роботи за тематикою, визначеною в робочій програмі: на практичних заняттях оцінюються усні відповіді за визначеними питаннями або короткі письмові відповіді на них, якщо студент був відсутній під час обговорення (max 5).*

Критерії оцінювання самостійної роботи

5 балів – прийнято участь в обговоренні всіх питань (або надано письмові відповіді), що виносилися на самостійно роботу.

4 бали – прийнято участь в обговоренні переважної більшості питань (або надано письмові відповіді), що виносилися на самостійно роботу.

3 бали – прийнято участь в обговоренні 50% питань (або надано письмові відповіді), що виносилися на самостійно роботу.

2 бали – прийнято участь в обговоренні 30% питань (або надано письмові відповіді), що виносилися на самостійно роботу.

2 бали – прийнято участь в обговоренні 15% питань (або надано письмові відповіді), що виносилися на самостійно роботу.

1 бал – прийнято участь в обговоренні 10% питань (або надано письмові відповіді), що виносилися на самостійно роботу.

0 балів – самостійна робота не виконана.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Оцінка 5 (відмінно) (90 – 100 балів) виставляється, якщо здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок, а також оригінальний підхід під час виконання практичних завдань.

Оцінка 4 (добре) (75 – 89 балів) виставляється, якщо здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та надання письмових відповідей; в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань. Проте, при викладенні деяких теоретичних питань та вирішення практичних завдань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, може припускатися окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок.

Оцінка 3 (задовільно) (60 – 74 бали) виставляється, якщо здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та надання письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; демонструє середній рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись при цьому суттєвих неточностей та окремих помилок.

Оцінка 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) (35 – 59 балів) виставляється, якщо здобувач слабо володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; демонструє низький рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись суттєвих помилок та неточностей.

Оцінка 1 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (0 – 34 бали) виставляється, якщо здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, не в змозі розкрити зміст більшості питань під час усних виступів та надання письмових відповідей; не вміє застосовувати отримані вміння й навички під час виконання практичних завдань.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навчально-методичний посібник / за заг. редакцією проф. В. Стинської, доц. Л. Прокопів / Авторський колектив: Т. Завгородня, З. Нагачевська, Б. Савчук, В. Стинська, І. Стражнікова, І. Єгорова, В. Ковальчук, Л. Прокопів, Н. Салига. Івано–Франківськ: [б. в.], 2021. 430 с.
2. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / *Fundamentals of Higher School Pedagogy*: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
3. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2020. 208 с.
4. Дольнікова Ст. Л., Муқан Н.В. Професійна педагогіка. Львів: Львівська політехніка, 2021 324 с.
5. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця :ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
6. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2020. 290 с.
7. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посіб. / Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
8. Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи : навчально-методичний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2020. 178 с.
9. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ, 2022.180 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
2. Зубцова Ю. Є., Степаненко О. М. Формування інноваційності як ключової компетентності майбутнього педагога Нової української школи. *Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 жовтня 2022 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. С. 12-14.
3. Когут У., Сікора О., Вдовичин Т. Виклики навчання та викладання в умовах війни. *Молодь і ринок*. 2022. № 6(204). С. 83–88. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260171>
4. Онищенко Н. П. Методологічні підходи до викладання педагогічних дисциплін у процесі професійної підготовки майбутніх учителів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 75(2).С. 153–159. URL: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-2.29>
5. Черушева Г. Б., Кравцова Т. О., Галицька-Дідух Т. В. Актуальні проблеми викладання педагогічних дисциплін: формування інтерактивного онлайн-середовища. *Академічні візії*. 2023. Вип. 19. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7989622>
6. Boichenko M., Kozlova T., Kulichenko A., Shramko R., Polyezshayev Y. Creative activity at higher education institutions: Ukrainian pedagogical overview. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(59). P. 161–171. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.59.11.15>
7. Meniailo V., Shapran Y., Shapran O., Serhiichuk O., Bahno Y., Kanibolotska O. Innovative Training of Future Teachers of Higher Education Institutions in the Conditions of Distance Learning. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. № 13(2). P. 288–303. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/422>
8. Savchenko V., Pavliuk V. Innovative approaches to future teachers' training in higher education institutions. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 21–27. URL: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2021.228558>

13. Sushchenko L., Zubtsova Yu. Dominant Features of Moral and Ethical Character of Teachers' Professional Training in Tertiary Institutions. *Інноваційна педагогіка*. Одеса : ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2019. Вип 17. С. 154 – 157.

14. Sushchenko L., Gladyshev M., Zubtsova Y., Sushchenko R., Kniazian M. Organization of Research Work of Future Pedagogues in Higher Education Institutions: Experiential Learning Results. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2020. Vol. 12. № 1. С. 265-290.

15. Sushchenko L., Gladyshev M., Zubtsova Y., Andryushchenko O., Soloviova T., Tomchenko M. Targeted guidelines of personal and professional self-development of teachers: implementation of the experimental program. *AD ALTA. JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH*. 2022. Vol. 12. Issue 2. Special issue XXVIII. P. 153-162. URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120228/papers/A_27.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>

2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Про вищу освіту: Закон України № 76-VIII від 28.12.2014. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

4. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через зOOM і беруть активну участь у заняттях. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача зі здобувачами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

платформі ZOOM. Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень або месенджери, визначені викладачем. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем упродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені месенджери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та рік навчання.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

Академічна доброчесність. Здобувачі й викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Повторне вивчення дисциплін, відрахування. Наявність академічної заборгованості до 6 освітніх компонентів за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ: <https://tinyurl.com/3fwvbptk>.

Неформальна освіта. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

Психологічна допомога. Телефон довіри практичного психолога Марти Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

Рівні можливості та інклюзивне освітнє середовище. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

Ресурси для навчання. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Електронне забезпечення навчання (moodle): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим. Практичні завдання мають бути виконані перед заняттями. Пропуски можливі лише з поважної причини. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу). Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Аспіранти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

З метою формування відповідального ставлення до наукової діяльності та оприлюднення її результатів усі письмові роботи, що виконуються аспірантами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck, результати перевірки аналізуються викладачем під час оцінювання роботи. Роботи, в яких виявлено ознаки плагіату або інших форм академічної недоброчесності, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача з аспірантами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на платформі zoom. Базовою платформою для комунікації викладача з аспірантами є платформа Moodle. Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити аспірантів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені меседжери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та курс.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Аспіранти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6byk4ad>. *Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти* (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих аспірантами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання аспіранту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування аспірантів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yeds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yeyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. *Наукова бібліотека*: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://MOODLE.ZNU.EDU.UA)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.